

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obalno izdanie stane:**
na jedem mesec 1. — 30, izven Avstrije 1. 10.
na tri meseca 2. — 30
na pol leta 3. — 30
na vse leto 4. — 10. — 16.—
Na naročbo herz priložene naročnine se ne jemlje oziroma.

Pomembne številke se dobivajo v prodajalnih tobaka v Trstu po 2 av., izven Trsta po 3 av. Sobotno večernje izdanie v Trstu 4 av., izven Trsta 5 av.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorško.

Srca, odprite se!

Kadar zadene človeški rod nesreča, kaoršne ni po najmanje zakrivil sam, tedaj se vzbudi čisto sočutje v slednjem srci, ako je vistem le količaj plemenitega častovanja. V takih sinčajih odpadejo z s palična in osebna nasprotija in izginejo pred jedino zavestjo, da tu trpi človek in samo le človek!

Taka nesreča zadela je deželo slovensko in v prvi vrsti sreč slovenske dežele, nje glavno mesto belo Ljubljano. Pač se tu in tam čuje, da naši politični nasprotniki, vlasti iz onih sred, ki so še izdajati našo milo Avstrijo nje najhujšemu nasprotniku in njegovim privržencem gori v Prusiji, da ti naši politični nasprotniki prav od srca želj in privoščijo to nesrečo nam Slovencem, združjujoči to voščilo z nepritajeno željo, da bi — Bog se svojo pestjo udaril po nas in nas porašil raz zemljo na veke. Prav gotovo je, da take ljudi navdaja najgrša politična in zverka strast, strast, katera jih dela sploh nepristopne najmanji blagosti in ki so bolj podobni krvoločnim zverem, nego ljudem. Ti ljudje, ki svojega neosnovanega sovražja do nas v tako svečano-tragičnem trenotku ne znajo prikrivati, oni so nas v svojih črnih dušah pač že davno pomorili do poslednjega in bi bili to že tudi dejanski izvršili, da jim ne branijo njim nadležni zakoni! Da mi tem ljudem nismo ničesa drugega zakrivili, nego da živimo in se borimo za svoj obstanek proti grabežljivim njihovim napadom, to nas tolaži v očigled dejstvo, da v teh temnih dneh, ki so prišli povrhu politične bede še posebej čez našo domovino, čuti za našo nesrečo brez števila tujerodnih sreč! Da, brez števila src, človeških src, v katerih morda ni najti najmanjega sledu čutil za našo politično usodo, jelo se je odpirati prepričanje, da je tu treba pomoči, nagle človeške pomoči.

V prvi vrsti za sinje-blagim vzgledom našega presvitlega vladarja pokazali si prestolici Dunaj in Praga svoj pristni človeko-ljubni značaj: — Ljubljana, ta tiba, poetično-nina Ljubljana, stoeča na slavnih zgodovinskih tleh in broječa že nešteto slavnih zgodovinskih spominov, zbudila je v njih strune najmiljših čutil. Ljubljana in nje zvesto prebivalstvo ne sme propasti! to je geslo, pod katerim se je

PODLISTEK.

Slovenska Lizbona.

In zdaj so se zaklela še nebesa,
Slovenec, zoper tebe siromaka;
Pod tabo zemlja majje se in stres:
Kam beži? Groza, strah povsod te čaka;
Strop poka, stene rusijo se koči,
Kje išči si zavetja v pozaf noči?

Vstanite, hiro, hitro, stari oče!
Na ramo bolno mater, mož zadeni;
Pod milo nebo iz nesrečno koče!
Vratu se dete, mojega okleni! —
„Strah! sodni dan, kaj ne da, mati!“
„Oj tiko, nič pri meni ni se bat!“ —

V veseljem tem, velikonočnem časi,
Ko vse mladi, življenga se raduje,
Tod po deželi jok in stok se glasi,
Brez milosti nesreča gospode;
Slovenec nima sreče; blagoslova,
Nebo na dela ne rosi njegova.

Ljubljana, prej po svetu mala znamna,
Imenovana redko med narodi!
Zdaj, opustošena in razlezana,
Zaslula boš povsod po ti nezgodni,
Lizbono bodo te slovensko zvali,
Rodovi pozui ře te milovali.

pričela ganljiva dobrodelna akcija za naše belo središče!

Ob tej blagej istini pak se ponuja pisacu teh vrst prilika, da se oglaši s klicem do dobrih src tudi v pomoč trpečim po deželi.

V Ljubljano, kjer je neposredno beda zares največja, obrača se pozornost sveta v prvi vrsti. Toda ako se ozremo po deželi okrog, ne nahajamo manjše bede nego v mestu samem, tu in tam morda še celo večjo.

Samo ozreti se je treba v Vodice, okraja kamniškega, kjer je potres najhujši razsajal in je najbrže tudi pravo srednje vse katas rofe. Tukaj je tako vse razdejano in razbito, kot bi bile padale v poslopja težke krogle iz bojni topov! Pisacu tega, ki se je osebno prepričal o grozni nesreči v kotu okrog Vodice, ježili so se groze lasje, videčemu nepopisno bedo. Tu je razmesarjeno in na nečuven način razmetano celo poslopje, ondi odigran je jeden konec in razpršen daleč okrog, med tem ko stoji drugi konec poslopja še navpič, budo razmršen in razpokan; zopet drugej podrt je vse, le jedna stena moli kvišku in sredi te stene razbita votlina okna. Podrti stropi, strehe, po cela pročelja hiš: to je navadna podoba te silovite katastrofe v Vodicah in po bližnjih vaseh. Najhujše prizadeto je selo nad Vodicami z imenom Igrisče, ležeče na prijaznem holmiču. Peró se protivi popisati to, kar je naredil potres iz te naselbine.

Ljudje, koder sem jih srečaval, lažijo bledi in propadeni okoli podrtih selišč, tužni se pogledi iz njihovih očij, take tužni, da se moraš vzdrževati, da ne zajoceš na glas. Samo vse to videti, pa bi človek dal do zadnjega božjaka tem pomilovanja vrednim ljudem. In vendar ne čuješ niti jedne tožbe iz ust teh ljudij. Le nemo te gledajo, kot nedolžna žival, ki svoje bolečine ne zna tožiti. Vsaj se revčki se sami ne zavedajo danes, kake nasledke bode imelo za nje vse to pozneje. Strah jim navdaja dušo in telo, tako, da čutijo v jednom gibanje pod seboj. Utis, kaoršnega je naredila prva grozna noč na ljudi tega kraja, je težko zopet nasslikati, kakor ga čuješ imenovati ondi okrog. Kako silovit podzemski vihar je moral tu razsajati, zamore se soditi po tem, da se je zemlja valila in delale holmce in doline kot morje v najhujem viharju. Najvišja sadna drevesa v vrtilih pripogibala so se do tal in kjer so stala gosto skupaj, lomile in klestilo je vse navskriž. Grozno gromenje in treska-

Pod milim nebom se beró ti maše,
Nemilim nebom! vse kleče zdihue:
Nebeški oče, sliši prošje naše,
Ukazi zemlji ti, da naj miruje;
Nikar nas ne pogubi v jezi svoji,
Moči razsajajoče upokoji!

Kar rodoljubje v letih je nabralo!
Veselje in ponos slovenski duši;
Kar tujca je oko občudovalo,
Vse ena noč unesmiljeno razruši!
Od konca treba bo začeti z nova,
Brez mere truda, sreča negotova!

Od juga lastovka je priletela, —
Otočno obletavala mesto znamo;
Kjer mirno gnezdo svoje je imela,
Podrto, pusto vse in razdejano!
Od tod, kjer se nesreča naselila,
V kraj srečnejši nesoj lahka krila.

Glas gre po zemlji: Bratje pomagajte!
Vsi enega očeta smo sinovi;
Odprite sreča in roke dajte!
Sad dober blagi obdaré darovi;
Hitite lajsat vsi nesrečo grozno,
Na pomoč, bratje, da ne bo prepozno!

Jos. Stritar.

nje pak je spremiljo pod zemljo dogodek na površini.

Na tici mesta takoj se mi je vzbudila misel: kaj sebi? Ljudstvo samo si ne ve pomagati, zato je prvič prebegalo, drugič prenevedno. Ako se jem izdatna podpora ne prinese domov, bude morda mnogo od njih ostaviti svoje domove in iti prosačiti po sveta mladara. In vendar je težko pričakovati, da bi se nesreča uradoma vistem obsegnil in z isto hitrostjo cenila in uvajevala s podporami, kakor je v resnici velika. Vse le gleda v stolico, v Ljubljano, kjer hvala Bogu podpora še dosti izdatno narašča, a dežela nategne biti pozabljena ali vsaj ne obdarovana s tako hitro in izdatno pomočjo, kakor je potrebno.

Zatorej speljuje pisalec teh vrst na vse človekoljubna srca: odprite se! Na kaoršni koli način naj se pomaga revnim sramom. Vsi smo pod Bogom! Kdo ve, ako danes ali jutri ne zadene temna nesreča krajev, ki so še danes mirni — vsakod si zamore misliti, kako dobro dela bi njemu pomoč, ako ga zadene isti zlo.

Zatoraj se jedenkrat in nujno zakličem in želim, da bi čula moj klic vsa slovenska domovina: sreča, odprite se!

DOPISI.

Iz Podgrada, dne 23. aprila 1895 [Izv. dop.] Nisem še v pravem duševnem položaju, da bi vam mogel natančno opisati vse dogodke o naši volitvi. Zadovoljite se torej temiške kratkimi vrticami, ki sem jih yrzel v naglici na papir.

Minole nedelje nam je bila dostavljena rešitev naša reklamacije. Poleg drugih nepravilnosti smo reklamovali volilno pravico za 52 naših, ki so bili izpuščeni iz volilne liste. Zato niso hoteli dopustiti prepisovanje list. Naša reklamacija je bila odbita.

Včeraj so dovajali na vozeh kupljeno blago v Podgrad. Pri Vičen je bil naročen obel za 80 oseb. Naši so prihajali peš.

Ob 9. uri pričela se je volitev. Predsednik občinskega upraviteljstva protestoval je najpoprej, da g. Slavoju Jenku ne gre sedel v sobi, češ, da je on načelnik. Vladni komisar pa mu je odgovoril, da je on tako odločil. Pričelo se je glasovanje. Komisija (vsi 3 občinski upravitelji) postopala je prisrški. Odbijala je naše, dasi smo poprej vse dobro uredili in skrbeli, da pridejo na volilce pravi gospodarji, in kjer je bilo dvom-

Kamniško pismo.

V.

Grosse Ereignisse werfen ihre Schatten voran . . . *

Tako bi se smelo trditi tudi glede potresa, ki je tako nečuveno obiskal našo domovino. In ta senca, katero je „meta“ ta siloviti dogodek že pred svojim nastopom, bila je pač v prvi vrsti dolga nenavadna zima. A zajedno s to meteorologično izvenrednostjo zdražena so bila tudi druga znamenja, katera opaziti pak je bilo mogoče samo v to poklicanim duhovom in katera ostanejo splošnosti za veke temna uganjka. Kajti splošnost zmožna je soditi le po vnašnjostih, ki leže na dlani, katere vidi s svojimi telesnimi očmi, katere zamore otipati s prstom. Kar pak se odtegne tem njenim neposrednim opazovanjem, tega povprečna javnost s svojim revnim razumom ne doseže in se istemu roga, ali je naravnost kot nčev obsoja: „was der Bauer nicht begreift, belacht er“. Glave ubijati s problemi in ugankami, to prepusčaj učenjakom, javnosti daj — dejstva!

Da pa dejstva nastopajo včasih tudi v takih oblikah, kakoršna je javnost pretresa do obisti, o tem svedoči baš najnovejši potres,

Oglas se računa po tarifu v petitu; za nadov z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Počela, osmrtnice in jarnozahvale, dovoljeni oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se posiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovano, kar ne smeta. Rokopisi se ne vrednujo.

Naročino, reklamacijo in oglase sprejmejo upravnitelj ulica Molina, pisočno št. 3, II. nadst. Odprete reklamacije so proste poštne.

... P. edinstvo je nasledi.

ljivo oba, oče in sin. Istotako pa tudi gosp. Jenko ni prizanjal nasprotnikom, ampak je protestoval proti vsaki nepravilnosti. Zaraj volilne sobane je bila agitacija silna. Orožniki so dobro skrbeli za red. Nekoga so začeli, ko je ponjal po pet in menda deset gradinarjev na glas. Ovadega ... sudišči.

Duhovščino, ki je prišla polnoštevno na volilce, napadali so nasprotniki na najunesramejši način.

Mi smo bili že ko začetkom za 10 glasov naprej in potem nas niso več dohiteli.

Uradniki niso volili. Slavni davalkar Borri prišel je pod večer na volilce ter hotel voliti, a odšel je ves poparjen. Notar Dubrovčić niso volili, ampak ostal je v rezervi, „ako bude sila“.

Vladnega komisarja Manussija moramo povaliti: postopal je lepo in nepristranski.

Razmerje glasov je bilo nastopno:

Naših je bilo „čistih“ brez protesta 146, drugih 41, ukupno 187. Nasprotnikov brez protesta 99, drugih 25, ukupno 124. Resnično razmerje pa je 187 proti 100, ker so bili protesti z naši strani popolnoma utemeljeni, z nasprotnimi strani pa iz trte zviti in neosnovani.

Na volilce je prišlo tako rekoč vse; najbolji dokaz, kako viharna je bila agitacija. Upisanih je bilo 386 volilcev, reklamovanih 52, ukupno 438. Volilo jih je torej 311. Izstalo jih je samo 45. Ostalih 82 glasov so nedoljetni, ženske, mrtvi in zadruge.

Interesantan je bil pogoj volitvi, ker se je vnelj dvogovor med bivšim poslancem Jenkom in komisarjem ob vprašanju, ali smojo voliti načelniki zadruge. Ob sklepku tega dvogovora je vskliknil občinski upravitelj Zadružnik: Vidite, kako je (Jenko namreč) proti vladu, na kar je odgovoril Jenko: Dá, dá, kadar je potrebno!

Nikdo ni hotel ostaviti volilca do 10. ure zvečer, to je, do svršetka volitve. Po svršetku je spremil par sto ljudij, volilcev in nevolilcev, bivšega poslance Jenka do njegovega bivališča. Medpotoma so se razlegali burni živio-klici Spinčiču, Mandiču in Jenku. Pevski zbor pa je prepel „Slovenci mi pošteni smo“ in „Istrane bjeđuni“. Dospevši do svojega stana se je gosp. Slavo Jenko prisrčno zahvalil narodu na tem, da je toli junaški resili narodno slovensko čast. Sploh je bilo navdušenje toliko, kakor še nikdar v

Vsakod od nas bi se bil rabiš zadovoljil s še tako zasukanimi problemi ali vprašanji, nego z dejstvom, ki je bilo izvor prenevanju in ki leži na — dlani.

Velikih dogodkov v prirodi, kakoršni primasajo škodo in izgubo na zdravju in imetju, ni moci odvrniti z nikakimi kombinacijami, pač pa dalo bi se jim izogniti pravčasno in tako odvrniti neprjetno iznenadjenje, ki spremi za nas take dogodke. Kako dolgo se je že pripravljalo v globičinah zemskega jedra za grozno katastrofo, s kako vztrajnostjo detali so duhovi pogube na prirodotvoru, ki je prešnil dvoje kraljestev z grozo in strahom! A prav gotovo je odmevalo to pripravljanje že dolgo poprej na površju zemlje v napravah, občutljivih za taka pripravljanja — — zakaj v to poklicani činitelji niso opozorili javnosti na ta pripravljanja in na nesrečo, ki utegne slediti? Menda zato, ker bi se bila ta javnost roga in glava, „domisljivim učenjakom“ in bi jih imela za tepe in jih naposled križala, kakor križa vse, kar stoji duševno visoko nad njo. — —

Ker smo se v dnevih vedno še po male trajajočega potresa, ki se pri pas v Kamniku toliko da čutno pojavlja slednji dan, oprostite, gospod urednik, te male reminiscence in mi

Podgradu. A tudi po posamičnih vseh bilo je navdušenje neopisljivo, posebno pa v Hrušči, Podbežah, Pregarjah, Munah, Erjavčah, Hujah in Prelozah. Svoje veselje in oduševljenje je izražalo ljudstvo, vračajoče se domov kasno proti jutru, glasnimi vsklikami.

V taborn zaslepiljenih nasprotnikov je ta sijajna narodna zmaga provzročila veliko poprjenost, zlasti v Obrovem so bili vsi potrati. Francesco je bil že ob 9. uri zvezd doma in milo je tožil svoji Johanici, „da mu ne valja“. Mož je pač previsoko cenil svoj ugled in svoj upliv na ljudstvo. Dobil je lekcijo, kakorčno je poštano saslužil. Sasužil jo je tembolj, ker so mu razmere toli ugodne, da mu pač ne treba opravljati službo podajača raznim uplivom, sovražnim našemu narodnemu napredku. Narod je sodil in obsojal one, ki so se radi malenkostnih lokalnih razmiric vezali celo s poznanimi nasprotniki naše narodnosti.

Tebi, vrli narod moj bodi izrečena prisrappa zahvala, kajti vedi, da se nasi boril nji za Petra ni Pavla, ampak še je v tej hudi volilni borbi za najdragoceniji zaklad: za narodno čast! Potem se le, ako bi se bile posrečile spletkarje nasprotnikov in ako bi bila pri tej volitvi propala naša stara narodna stranka, potem še le bi bili videli, kako dirijačko veselje bi se bilo razlegalo po taboru onih, ki iz srca sovražijo ves naš rod in ki demonstrirajo — zapomnite si to, gosp. Zadkovič! — preti vladu in zasramujejo nje zastopnike — potem se le bi bili videli gospoda Kastelic, Marotti in še nekdo drugi v Podgradu, da niso zmagali oni, ampak da je zmagal oni peklenski duh kojemu pravimo ideja italijanskega i-rentizma — oni sami pa da so bile le slepo — orodje.

Ne radi Petra ali Pavla, ampak radi poslene naša narodne stvari radujemo se, da smo toli častno odbili ta zavratni napad zaslepiljenih domaćinov, nahujskanih po odkritih naših neprijateljih.

Političke vesti.

Strajk opekarjev na Dunaju. Posestniki opekarji so ponudili štrajkujočim delavcem povrašnje mezd za 15 od sto. Dejanje je bilo uspejelo in ponudilo, da se zahteva delavci drugih vrst povrašnje 20 odstotkov. Posestniki sicer niso dali nikake obvezne obljube, vendar so se delavci povrnili na delo in je štrajk smatrati dokončanim. Včeraj popoludne se je vršilo v predsedništvu pisarn mestnega sveta posvetovanje med posestniki opekarji in zastopniki štrajkujočih delavcev. Navzoče so bile tudi obrtnne oblasti in obrtni nadzornik.

Obsodba. Deželno sodišče v Pragi je odsodilo rudokopa Franca Sokola na 15 mesecev težke ječe radi sodeleževanja pri tajnih zločinskih zvezah. Vsi drugi soobtoženci so bili oproščeni.

Srbška skupščina. V prestolnem gradu povodom otvorjenja srbške skupščine naglašal je kralj Aleksander svoja počita iz minolega leta na Dunaju in v Carigradu, kjer je dotednima vladarjem izrazil željo, da bi gojile zveze dobrega sosedstva in odkritosrčnega prijateljstva. Potem je omenjal nesrečo, ki je zadela bratski narod ruski. Pogreba pokojnega carja Aleksandra,

dovolite, da pa takoj preidem na drugo snov, katere se gori stoječi motto tiče ravno toliko, kakor potresa. In to so baš socijalno-politični pojavi dobe, ki zaklepa devetnajsto stoletje. Ti pojavi dokumentirajo se tako v manjši obliki v posamičnih krajinah in družinah, kolikor v celih državah, kakor v vseskupnem prebivalstvu naše zemlje. Slep in brez čuta si moral biti človek, kdor bi ne opazil s prostim očesom, da stojimo pred velikimi dogodki, ki morda stresejo vso družbo človeško s tako silo, kakor grozni potres zemsko skorjo. Kajti sence, katere meče ta bodoči bližajoči se dogodek, so že zaresno tako razločne, da jih opazamo po vseh slojevih družbe kot tako intenzivne. V teh sencah, ki postajejo čedalje temnejše, zgrešili smo v prvi vrsti pojem o resničnem položenju, v katerem se nahajamo, tako, da nam skoro nedostaja izpoznanja o opasnostih, katerim smo razmeroma tako blizu in katere si po lastni krvidi pritezemo v obližje sami.

Te opasnosti se porajajo iz snovi, nabičajočih se že od davna po močvirju naših

dase je udeležil osebno, da tako pokaže svojo hvaležnost do carja ruskega ter ga zagotovi istega o tradicionalnem spoštovanju naroda srbskega. Tudi predsedniku Francozke je osebno naglasil čutstvo prijateljstva Srbije do velikega naroda francoskega.

1. maj v Berolini. Oblasti v Berolini so zaplenile 51.000 izvodov slavnostnega opisa izdanega po socijalističnem listu „Vorwärts“ povodom bližajočega se 1. maja, praznika delavcev.

Ruski poslanik v Belegradu, Persiani je šel v pokoj.

Različne vesti.

† Vojtek Ribnikar. Po noči na včeraj preminil je v Dolenjem Logatu g. Vojtek Ribnikar, nadučitelj, predsednik „Zavez slov. učiteljskih društev“, predsednik okrožnega sveta Dolenjelogaškega in zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, po kratki bolezni še le 38 let star. Z Ribnikarjem je zgubil naš narod rodoljubnega, značajnega in delavnega moža, učiteljski stan pa vrlega člana, krepkega zagovornika in branitelja učiteljskih pravic. Bodil mu lahka slovenska zemlja, katero je pokojnik toli ljubil!

Volilno gibanje. O volitvah volilnih mōž za politički okraj Lošinjski nam je poročati nastopno: Dne 25. in 26. t. m. sti volili davčni občini Dubašnica in Vrh. Ti občini sti bili naj nevarnejši, kajti v Dubašnici županuje nasprotni kandidat Giusto Bogovič. Vzle velikemu uplivu zmagala je naša stranka v obeh teh dveh občinah. Danes sti volili občini Baška in Dobrinj.

Volitve v poreškem okraju. Židovsko-liberalne novine poročajo velikim veseljem o izidu volitev v poreškem okraju, ne povedo pa, kako se vrše te volitve. Pri takem poslopanju ni mogoče, da bi zmagali hrvatski volilci, tudi če pridejo vsi na volišče. Kakšo so se vršile volitve po nekaterih občinah, nam niti znano ni, kako pa so se vršile v Višnjanu in Oprtlju, pravita nam najbolje dolična utoka, eziroma pritožba. Eno, nekoliko besedi o volitvi v Vrsaru. Vsa občina obstoji iz italijanske davčne občine Vrsar in iz hrvatskih davčnih občin Sveti Lovreč, Gradina, Lim in Fontane. Sam Sveti Lovreč ima več volilcev nego Vrsar in v Vrsaru samem je volilcev, ki nočejo voliti z Italijani. Iz Svetolovreške občine so prišli k volitvi vsi razun kakih pet ali šest; štirje so volili za italijansko listo. Iz Gradinja ni bilo nijednega za italijansko listo, kakih 10 za hrvatsko. Iz Fontane in Limu so glasovali trije za Italijane, vsi drugi za Hrvate. In vendar je zmagala italijanska stranka 61 proti 31 glasom, pri čemer pa moramo posebno naglasiti, da se je celo uradno pripoznalo, da ima v Vrsaru le 32 volilcev pravico glasa, dočim je takih volilcev v Svet. Lovreču 76, v Gradini pa 15. Kakko je pri teh številkah moglo priti do omenjenega izida, to ve le komisija sama. Našim volilcem ni bilo dopuščeno prepisati volilnih list ni pri občinskem uradu, ni pri okrajnem glavarstvu.

Istotako niso hoteli ničesar popraviti v listah, ni pri jedni ni pri drugi oblasti. Z italijanske strani so glasovali tudi taki, ki niso bili poprej v listinah.

Našega pa niso priprustili nijednega k

socijalnih razmer. Kakor je opaževati pred bližajočo se nevihto posamične pojave do skrajnega namnožene električne moći po vzdahu, tako je izpoznati ne tako oddaljeno socijalno katastrofo v vsem našem javnem in domačem življenju. In socijalne katastrofe imajo za posledice navadno tudi politične in kakor so te, piše mati zgodovina — se solzami.

Vzmemimo pa samo malo sliko vseobčega položenja in takoj spoznamo, da to, kar se tu pripravlja v malem, dogaja se splošno v velikem. Duh špekulacije od Napoleona I sem, je tako gosto legal na vse sloje družbe in je okužil se svojo nezdravo sapo, da ni prizanešeno že njim tudi najposlednjemu kotaču zemlje. Modernizovano hrepeneje po čezmernem in razmeram neprimernem uživanju življenjskih darov zarodilo je zavist in sovraščvo ondi, kjer so vladali kedaj najplemenitej čuti; slepa strast sebičnosti raztrgal je najblajše družabniške vezi in sebičnosti na ljubo žrtvujejo se v različnih oblikah mir duše. javno in domače blagostanje in se po-

lasovanju, ake je tudi dokazal, da plačuje 10, 20 in več goldinarjev direktnega davka. Istotako niso smeje glasovati naše tvrdke ali firme, češ da na vsakega posamičnika ne spada 12 gld. direktnega davka. Pri volitvi je bil kot vladni komisar sam gospod na mestništveni svetovalec Schaffenhauer, ki se je večkrat protivil menjenju župana, ali ta poslednji je vsikdar zmagal se svojimi svetovalci. Volilci prišeli po 2 in 3 ure daleč in ki so hodili od 2. in 3. ure po polunoči, morali so stati na trgu do 4. ure popoludne, ne da bi se mogli kje okreplati, kar so bile zaprte vse krčme. Tako se vrše volitve pri kulturnih Italijanah!

K poslednjemu potresu. Kolikor morejo soditi strokovniki iz doslej nabranega gradiva, bilo je občutiti „Velikonočni potres“ v obsežu 3500 geografskih štirjaških milij! To ozemlje ima geometrično obliko trapeza, katerega južna osnova črta sega od Florence do Serajeva, severna pa od Dunaja do Rieda (v Gornji Avstriji). Središče potresa menda ni bilo v Ljubljani, ampak pri Vodicah v okraju Kamniškem pri Ljubljani, kajti tam je provzročil potres razmerno največo škodo. V tej neznanosti vasi podrla se je župna cerkev, župnija, kapelanovo poslopje, šola in 30 hiš, ne všečki gospodarska poslopja.

Za Ljubljancane! Bralno društvo pri sv. Ivanu pozivlja na jutrajšnjo svojo veselico v prid budinju Ljubljancam. V lepem oglašu naglaša odbor tega društva neopisno bědo, ko nekateri teh nešrečnikov še sedaj ne vedo kam položiti svojo glavo, ko trpe otroci, starčki in bolniki. Kamenitega sreca bi moral biti oni, ki ne bi promogel po svoji moči. Vsak najmanjši dar se vsprejme hvaležno in stoterno; nam ga poplača Oni, ki vse vidi, in vse ve. Začetek veselici bode ob 5. uri po poludne. Vstopnina za osebo 30 nvč, sedeži po 20 nvč. Na programu so tamburante, petje, govor, deklamacija in gledališka igra. Tržačani! Kdor le more naj pohiti jutri po poludne k sv. Ivanu, da pripomore po svoji moči, da bode uspeh veselici, prirejeni v toli plemenito svrhu, kolikor le moči ugoden!

Darovi tržaških Slovanov za Ljubljano. V Barkovljah nabrala sta gg. A. Taccani in Fr. Šmuc med tamošnjimi

rodoljubi 386 kron 60 st.
8 že izkazanimi 2053 kron 10 st.
Skupno 2389 kron 70 st.

Omenjeno, v Barkovljah nabrano sveto so darovali gg. A. Pogorelec 100 K., — A. Pertot, Iv. Martelanc, F. Petke, „Arimatejsko društvo“ in „Obrotniško društvo“ po 20 K.; — župnik Ivan Černe, Sveti Martelanc, „Gospodarsko društvo na Greti“ po 10 Kr.; — N. N. Jos. Klampferer po 6 Kr.; — N. N., A. Mrevlje, A. T. B., Orel in družba po 4 Kr.; — Fr. Šmuc, Fr. Martelanc po 3 Kr. — Barkovljan, Anton Ščuka, Matija Pertot, Drag. Pertot (Jernetov), L. Ščuka, Iv. Ščabar, N. N., Ant. Martelanc, J. Spangher, Anton Vodopivec, Jak. Pertot, Fran Uršič po 2 Kr.; — Fr. Ščuka, Val. Pertot, Ritter von Zahony, Fran Golnig, Štefan Pertot, Ivan Šmuc, Josip Jež, Jak. Pertot, Aut. Spangher, S. Starc, Drag. Pertot, F. Martelanc, J. M. Kanduš, S. Pertot, A. Pertot, J. M. Pertot, Ivan Zornik, Kr. Cuban, ubogi rewež, M. Martelanc, J. Visintini (ne „capovila“), Jos. Götz, Lj. Martelanc, Anica Mar-

klada na žrtvenik ono bratsko sporazumljene vseh stanov, ki bi jedino moglo storiti družbo krepko in zdravo. Sebičnost je dne 4. decembra špekulativne zadruge, ki hoče vse človeštvo takoreč podjarmiti svojim izmožgovanjem namenom, zastrupila je vso družbo s tako opasnim duhom, da se istega ne moremo oteti drugače, nego na način, ki utegne decimirati število vsega prebivalstva zemlje za mogočne odstotke.

Kajti svoboda izražanja in uporabljanja volje dovesti mora do posledic, ki kot „faktum na dlanu“ silovito razmajajo svet. In to ne bode sad improvizacije, marveč posledica dolgo sestavljenih materij. Niti človeku ne pride na um, kritikovati svojo bližnjo okolico, ki je v denašnjih dneh jednaka, kamor koli stopš, presečno je tol. A istina je, da zlobni življi vseake vrste tako vztrajajo in brez kazni izpodkovavajo najblajše svojstva družbe, da ista ne mogu vzpeti v kras in korist te družbe. Na račun splošne vzajemnosti, to je: harmoničnega mejsebojnega življenja daje se duška

telanc, Janez Petelin, M. Vičič, A. Jež, A. Hevera, Marija Riber, P. Romano, Jak. Pertot, Katinka Ščabar in Jurij Martelanc po 1 Kr.; Jos. Lavrenčič, I. M. Pertot in Vitez Antonija po 60 st.: — Peter Živic, Jos. Bjoker, Magdalena Tavčar in Ant. Martelanc po 40 st.; Regent, Ščabar, Pipan, Steke in Guštin po 20 st. — Gostje v gostilni „Viktoria“ nabrali 8 Kr. 20 stot.

Pomoč Ljubljani. V včerajšnji seji poslanske zbornice opominj je grof Falkenhayn na katastrofo, ki je prizadel Ljubljano ter izrazil svojo zadovoljnost na tem, da se je pokazala vladna in nje organi konsolidirali. Izjavil je tudi željo in nadejo, da bodo vlad pomagala Ljubljani še nadalje. (Odobravanje) Ministerski predsednik knez Windischgrätz zahvalil se je na priznanju dosedanjega delovanja vlade, zagotovivši, da bo vlaž nadaljevati v prijetem delu in pomagati kakor jo veže dolžnost, kolikor brže more. (Odobravanje). Zajedno pa je ministerki predsednik omenil toplimi besedami delovanja in izdatne pomoči zasebnikov in društev ter zagotovil, da se bodo vlaž oziroma kolikor le more na željo, ki jo je izrazil grof Falkenhayn.

Včerajšnji Tržaški službeni list je priobčil na mestništveni oklic:

„Potres, ki je bil v noči med 14. in 15. aprilom t. l. in ki se je pojavil po vsem ozemlju ob južnih in vstočnih planinah, pokazal je svojo razdirajočo silo posebno v kranjski deželi. V glavnem mestu Ljubljanskem ni menda poslopja, ki ni bilo poskodovan, a tudi po deželi, posebno v političnih okrajih Ljubljanska okolica, Litija, Kamnik in Kranj je jako mnogo poslopij več ali manj poskodovanih. Celokupna škoda ceni se na več milijonov goldinarjev. Njeg. presvetlost, g. minister za notranje posete je zatorci odločil z naredbo dne 22. t. m., št. 1985/M. L., da dovoli javno nabiranje milodarov po vseh kraljevinah in deželah, za stopanih v državnem zboru (izvzemši deželo Kranjsko) v korist bēdnega prebivalstva kranjske dežele, katero je zadela omenjena katastrofa. V tem, ko se storijo potrebitni koraki, da prične nabiranje milodarov v področju ces. namestništva za Trst in Primorsko, opaže se, da se milodare more izročiti pri c. in kr. okrajnih glavarstvih in mestnem magistratu ali pa doposlati neposredno predsedništvu c. kr. namestništva v Trstu.“

Isti „Osservatore Triestino“ izkazal je v svoji včerajšnji številki prvi izkaz nabranih milodarov, ki je dosegel že lepo sveto 1577 gl. 34 nc. Med temi se darovali: avstrijski Lloyd 500 gl., „Assicurazioni Generali“ 500 gl., uradniki in delavci v Lloydovem arzenalu 366 gl. 34 nvč. itd.

O tej prilikai izjavljamo, da tudi uredništvo našega lista drage vselje vprejemata takе milodare, katera potem izkaže v listu ter jih odpolje na svoje mesto.

Razum v poslednji številki našega lista med najnovajšimi vestmi objavljenih svet, darovali so Ljubljani večje zneske: Občinski svet v Gradiču 1000 gld.; Kartel avstrijskih producentov zelenega 5000 gold.; Hrvatska ekskomptna banka v Zagrebu 500 gold. — Mariborski škof izdal je poleg Celovskega škofa oklic, v katerem prosi duhovščino, naj prihodno nedeljo po cerkvah nabira milodar-

osebnemu sovraštu, katero ima po največkrat tako malostni in brezpomembni izvor, da je čudo, kako je zamoglo tako sovraščvo pognuti v sredih umazavnih ljudij. Nekoliko drugače politično mišljenje drugaci nazori in različnejši pojavi življenja jednega pred drugimi, in konečno užajljena sebičnost — vse to daje povod zlobnim intrigam, podlim spletkarjam in blatenju dobrog imena.

Vsled tega morajo nastati razmere do skrajnega napote, sovraščvo uneto do razpoka in ako temu stanju zaresno sledi pretežljivi dogodek, kdo se zamore tedaj še čuditi?

In vendar bi se dal potres, ki mora nastati vsled sedaj zbirajočih se eksplodivnih snov v socijalnem in političnem pogledu, z lahka preprečiti, kajti odvisno je le od dobre volje, bistreje zavesti in od načrta splošnega socijalnega soglasja, ki se dà doseči brez žaljivih revolucij, dočim je nam ljudem popolnoma nemogoče preprečiti elementarni potres!

